

Klankbordgroep raadsleden Regionale Energiestrategie Rivierenland

CONCEPT VERSLAG

Maandag 26 juni 2023 19.30 - 21.00 uur (online via Teams)

Aanwezig

■■■■■ (NB), ■■■■■ (NB), ■■■■■ (WMW), ■■■■■ ■■■■■ (BU),
■■■■■ (TI), ■■■■■ (raadsadviseur Maasdriel), ■■■■■ (TI), ■■■■■ (ZB), ■■■■■
■■■■■ (WB), ■■■■■ (RES-team), ■■■■■ (RES-team)

Afwezig

■■■■■ (WMW), ■■■■■ (BU), ■■■■■ (ZB), ■■■■■ (MD), ■■■■■
■■■■■ (WB), ■■■■■ (WB), ■■■■■ (CU), ■■■■■ (CU)

1 **Opening & vaststellen agenda (19.30 – 19.35 uur)**

Welkom door voorzitter.

■■■■■ stelt zichzelf voor. Als raadsadviseur heeft hij inmiddels al 15 jaar griffie-ervaring. Hij sluit namens de griffiers-kring graag aan bij de RES-klankbordgroep.

Er zijn veel afmeldingen. Vanuit Culemborg is er de afgelopen vergaderingen niemand aanwezig geweest. Misschien dat ■■■■■ binnen de griffiers-kring kan polsen.

2 **Verslag 03-04-2023 (19.35 -19.45)**

Conform vastgesteld

3 **Evaluatie Regionale Raadsinformatiebijeenkomst 11 april (19.45 – 20.00)**

Op 11 april vond de Regionale Raadsinformatiebijeenkomst over de Voortgangsrapportage plaats in S-TEC. Tevens werden diverse onderwerpen uitgelicht tijdens deelsessie.

Bespreekpunten:

- Voldeed de avond aan de verwachtingen en vooraf doorgesproken aandachtspunten?
- Tips & adviezen voor volgende regionale bijeenkomsten.
- Volgende regionale raadsinformatiebijeenkomst: 27 november 2023

■■■■■ lekker interactief, kiezen tussen deelsessies was een dilemma want had ze allemaal wel willen volgen. Voldeed boven verwachting. Half uur per sessie is eigenlijk te kort, dan kom je net met elkaar op stoom. Als meer mensen liever meer tijd aan een onderwerp hadden willen besteden, dan zou je daar bijvoorbeeld een specifieke kennissessie of speciale raadsbijeenkomst (avondprogramma) voor kunnen organiseren. Het verhaal over de vergunningen is ook breder dan alleen RES door Omgevingswet en complex onderwerp.

■■■■■ Vond het qua tijdsbesteding jammer dat er nog een programma achteraan zat, wat op de tijd zat te drukken.

■■■■■ legt uit dat alle GR-en het moeten doen met 1 avond in de maand die voor hen alle gereserveerd wordt. Nu hebben we programma's kunnen combineren op dezelfde locatie achter elkaar, maar het hadden ook 2 losse bijeenkomsten op verschillende locaties kunnen zijn. Nu hadden ook 3 gemeenten een bijeenkomst op deze avond gepland, wat het extra ingewikkeld maakt.

■■■■■ het is een terecht probleem wat wordt aangekaart en de moeite waard om met de griffies te bespreken hoe tijd te nemen voor wat door raadsleden belangrijk wordt gevonden.

De volgende bijeenkomst is 27 november gepland. Dan hebben ook de AVRI en de ODR plannen voor een raadsinformatiebijeenkomst. We gaan opnieuw kijken of en hoe te combineren.

█ die 3 zitten allemaal in mijn portefeuille dus als het opeenvolgend zou kunnen zou ik dat heel fijn vinden.

█ het helpt als de griffies goed zicht hebben op waar besluitvormingsprocessen zitten, zodat we daarop kunnen anticiperen en prioriteren.

4 Lokale presentaties Voortgangsrapportage (20.00 – 20.15)

Vanaf 19 april wordt de voortgangsrapportage RES van FruitDelta Rivierenland doorgeleid voor besluitvorming in colleges, GS en DB Waterschap Rivierenland. Raden worden, zoals besproken in deze klankbordgroep, geïnformeerd tijdens de regionale raadsinformatiebijeenkomst op 11 april. Daarnaast is/wordt in enkele gemeenten een toelichting in commissie/RTG of raad gepland.

Bespreekpunten:

- Stand van zaken besluitvorming colleges
- Terugkoppeling indruk raadsleden van gemeente waar presentatie al heeft plaatsgevonden (Maasdriel, Buren, Tiel, Neder-Betuwe, West Betuwe).
- Voldeed de lokale (op maat gemaakte) presentaties aan de verwachtingen en vooraf doorgesproken aandachtspunten? Tips & adviezen voor volgende lokale bezoeken.

█ goed en duidelijk verhaal, toegevoegde waarde voor raadsleden die wat minder betrokken zijn en dus minder snel naar regiobrede infoavond komen. Tip voor volgende keer: wat de lokale stappen zijn die nog gezet moeten worden mogen nog centraler staan. Call to action.

█ was er zelf niet bij, maar heeft als feedback gekregen dat het fijn was dat het onder de aandacht kwam. De politieke standpunten namen wel meteen direct de overhand. We kijken veel naar onze eigen gemeente en minder als regio als geheel. Die discussie is vrijwel niet aanwezig. In W-B redeneert men al snel dat er al veel is gedaan en dat W-B nu wel even achterover mag leunen. Maar waar we als regio energietransitie-breed aan moeten werken, wordt minder besproken.

█ vraag █ hoe zij het ervaren heeft.

█ elke gemeente heel eigen gesprek. Hangt ook af van betrokkenheid wethouder. Buren en Neder-Betuwe hadden duidelijk volle dialoog. Call to action herkent ze wel. Wil ook rekening houden met gevoeligheid in sommige gemeenten. Neemt daarom soms wat meer neutrale beschouwende positie in dan duidelijk call to action uit te spreken.

█ ziet elke keer weer dat als we presentatie krijgen raadsleden wakker lijken te worden en weer dezelfde vragen als een jaar geleden stellen, wat herhaling van feiten oplevert, maar weinig beweging oplevert van waar we met elkaar naartoe moeten. █ is bang dat het niet concreet genoeg is waar we mee bezig zijn en de opgave aanzienlijk is. Is op zoek naar hoe we de kar aan het rollen krijgen. Heeft er een hard hoofd in dat inwonersparticipatie door gemeenten gaat lukken. Is bang dat gemeenten gaan verzanden in hoe het aan te pakken, terwijl we mensen hebben die weten hoe we het moeten aanpakken, beetje zonde van de tijd allemaal.

█ wat zouden we in lokale presentaties anders kunnen doen om hierop in te spelen?

█ het moet meer handen en voeten krijgen en op hoofdlijnen een participatie-RES maken waar alle gemeenten een handvat aan hebben en afspreken dat miniaturdiscussies daar buiten blijven. █ sluit hierbij aan. We moeten concreet beginnen. Het zweeft ergens is het gevoel. Het speelt nog onvoldoende. Beginnen met acties die burgers raken en in beweging brengen. Concrete stappen afspreken en over alle gemeenten uitrollen.

█ hoe zie je dan rol raadslid daarin? █ wij moeten de miniaturdiscussies blijven voeren over de onderwerpen die daarvoor passend zijn, maar dit moet op hoger niveau in beweging worden gebracht. Anders halen we het niet. Of de Rijksoverheid zet stappen over onze hoofden heen.

█ Uiteindelijk moet je als gemeente verantwoordelijkheid nemen voor je eigen zaken, maar we hebben gezamenlijk de verantwoordelijkheid voor het grotere geheel. Belangrijk is ook waar zit het zoet, naast het

zuur. Dat zoet laten we lopen, geven we aan private partijen die met de winsten aan de haal gaan. Op regioniveau collectieve projecten en daarmee opgave realiseren en het zoet aan de inwoners ten goede laten komen. Als we in 1 mensenleven klimaatverandering kunnen ervaren dan hebben we een levensgroot probleem.

■ Het is urgent. In onze gemeente geen behoefte aan presentatie omdat wij vooralsnog onze zaken op orde hebben. Maar we lopen als overheid toch telkens achter feiten aan. Zonneparken blijken voor minder huishoudens dan vooraf gezegd, nu blijkt de netcapaciteit te licht. Onderwerpen die dichtbij komen zoals isoleren van je huis of je huis gasloos maken, dan raken mensen wel betrokken. Dat helpt om participatie op orde te krijgen.

■ wat zou voor de raad van WMW wel interessant thema zijn vanuit RES?

■ hoe huizen gasloos te krijgen spreekt meer dan windmolens en zonneparken. Voortschrijdend inzicht over (nieuwe) technieken zorgt ervoor dat mensen het gevoel bij de materie en de rode lijn in de aanpak verliezen. Urgentie moet terugkomen.

■ de lijn zou moeten zijn, dat we zelf ook nog niet weten wat de oplossing is dat we nu aan het uitproberen zijn wat de oplossingen zouden kunnen zijn. Het is geen helder uitgestippeld pad. Ook mooi dat we nog wat te ontdekken hebben.

■ als je de mensen wilt meenemen, moet je telkens korte lijntjes uitzetten. Urgentie erbij houden en accepteren dat het soms ook gewenning is bij mensen die tijd vraagt.

■ Er lopen wat zaken door elkaar. We zijn een klankbordgroep, dat is wat anders dan dat we aanjager moeten zijn van de inhoudelijke discussie. Wij geven uitvoering zo goed mogelijk handen en voeten. Als regio hebben we een doelstelling te halen. Die regionale discussie valt uiteen in paar delen: de regionale doelstelling, waar gaat doelstelling landen en hoe gaan we dat als gemeenten regelen. Daarbij mag je raden best beetje overslaan, maar je moet de burgers/maatschappelijk veld volop meenemen. We zijn hier met Enspijk bezig. Dat geeft bewustwording. En mensen pakken het met trots zelf op. Raadsleden kunnen dan niet anders dan meegaan. Raadsleden moeten dus vooral oor te luister leggen. Overheid moet het zo eenvoudig voor burgers mogelijk maken in faciliteren/ondersteunen burgers in vinden van informatie, subsidies etc. > gesprek gaat verder onder punt 5 participatie.

5 Participatie (20.15 - 20.45)

De klankbordgroep heeft vanaf het begin aangegeven veel aandacht aan (inwoners)participatie te willen geven. De RES 1.0 is via een uitgebreid participatieproces (door RES gefaciliteerd) tot stand gekomen. Na het vaststellen van de RES 1.0 is de verantwoordelijkheid voor participatie verschoven van RES naar gemeenten (en/of initiatiefnemers). In de RES 1.0 hebben we ook afgesproken lokaal eigendom en financiële participatie na te streven, om de omgeving naast lasten ook de lusten te laten ervaren en zeggenschap te bieden. Tijdens dit overleg gaan we graag het open gesprek met u aan over participatie.

Open gesprek. Vragen ten aanzien van participatie zijn bijvoorbeeld:

- Heeft de RES-organisatie een (actieve) rol nu participatie vooral lokaal wordt georganiseerd?
- Hebben raadsleden voldoende zicht op hoe inwoners worden betrokken bij energieprojecten?
- Hebben raadsleden duidelijke kaders voor (financiële) participatie in beleid vastgelegd? Waarom wel/niet? En wordt daar ook op getoetst?
- Hebben raadsleden voldoende zicht op wat de gemeentelijke organisatie doet om inwonersinitiatieven te ondersteunen, stimuleren, faciliteren?
- Wat wil de klankbordgroep de RES-organisatie meegeven aan de start van een inventarisatie over lokaal eigendom en financiële participatie in Rivierenland?

■ bundelen van informatie om het voor inwoners gemakkelijk te maken hebben wij gedaan met website samendetoekomst.nl. Vergroot transparantie, draagvlak en participatie. Wij hadden als raad laatst ook een

hele avond over energie waarvan de presentatie van RES 1 onderdeel was, maar ook bijv. Leefbaarheidsfonds aan de orde kwam.

■ we zijn wel goed in dingen aanbieden, maar hoe gaat de man op straat bij deze website terecht komen?

■ We bieden het via alle kanalen die tot onze beschikking staat onder de aandacht.

■ wij waren in N-B onderdeel van jullie avond, dat maakte dat het eigenaarschap echt bij N-B lag.

■ Hoe krijg je burgers betrokken? Dan moet je project aanwijzen en mensen bijhalen. Nu blijven projecten liggen, omdat ze nog niet concreet zijn.

■ Belangrijk onderdeel om te beseffen en mensen wakker te krijgen is dat mensen er financieel op vooruit kunnen gaan. Wanneer je eigenaar bent van windmolen, krijg je uiteindelijk veel lagere energierekening. Dat dragen gemeenten nog veel te weinig uit. Aan de raden de taak om ervoor te zorgen dat iedereen van profiteert en niet alleen de enkeling die kan investeren. Dat kunnen we initiatiefnemers voorhouden.

Lokaal eigendom in voortgangsrapportage beschreven als wel afgesproken maar niet hoe afdwingen aan de voorkant. Vele verschillende vormen met of zonder echte zeggenschap. Daarin stap als RES maken met inventarisatie wat hebben we nu, welke succesfactoren/knelpunten, moment in proces. Aandachtspunten voor deze inventarisatie:

■ hoe wordt het vormgegeven, bv Deil aantal windmolens in eigendom coöperatie. Veel geld opgehaald in moeilijke tijd. Maar in N-B/BU hele andere vorm waarvan meer inwoners profiteren.

■ uitgangspunt financiële participatie genomen en meegenomen in uitvraag. Meer aanvragers dan grond, dus was goed selectie criterium. Niet duidelijk beschreven en niet gekwantificeerd dan niet gewonnen.

Participatiewerkgroep NB/BU: wat voor rol verwacht je daar voor de RES? ■ misschien toch oordeel over hoe participatie verloopt? Voor veel raden toch nieuw en veel verschillende vormen.

Neutrale positie versus 'oordelen' is dan best spannend maar kan door opsommen van argumenten en verschillen in aanpak laten zien.

Welke rol ziet RES zelf? Richting RES 1.0 duidelijk. Maar nu locaties vastliggen is het aan de gemeenten. Nu vaak initiatiefnemer aan zet. Op concrete projecten nu beperkt toch grensoverstijgende projecten zoals OER. Wel kennisdelen, adviseren, inventarisatie.

'Doet de RES mee aan jullie avond of jullie aan onze avond'. Eigenaarschap, waar ligt die?

■ welke rol RES, blijf beetje weg bij de initiatieven in Rivierenland, als je daar kleur aan geeft risico op voor- of tegenreacties. Voorbeelden prima, wat kunnen we daarvan leren. Laag tussen inwoners en ontwikkelaar (bv e-coöperaties) ontstaan, bijna nieuw soort lokale overheid. Rechtstreekse participatie, lokaal energiebedrijf (vb Harderwijk?) om revenuen en betrokkenheid dichterbij inwoners brengen. Als er maar gekozen wordt op basis van goede argumenten voor het behalen van onze doelstelling?

Is participatie iets dat leeft in raad/fracties? ■ Biedt aan met evt. advies wat in bepaalde situatie de goede optie is. Pallet van mogelijkheden. Niet te veel kijken naar wollige nota's van gemeenten.

Rol raadsleden/overheidsparticipatie, wijkinitiatieven e.d. In onze gemeenten voldoende op orde om hierop in te kunnen spelen, wat nodig?

■ best aardig wat initiatieven die wij als raad niet zien. Kunnen we om vragen.

■ andersom, veel door initiatiefnemers benaderd ik wil wat maar krijg geen reactie gemeente. Komen dus wel naar raadslid, maar niet om de goede reden.

■ wat heb je nodig valt ook onder budgetrecht raad. Per raad wisselend hoe ambitieus willen we zijn, welk budget nodig?

■ niet als klankbordgroep maar als raad wat van vinden. Initiatieven bundelen op 1 plek?

	<p>█ begint met goed beleidskader, dat kan worden voorbereid op RES-niveau, komt initiatief binnen en dan kunnen toetsen door (ambtelijke) organisatie en door de molen een laten lopen. Loopt nu uiteen per gemeente, is prima, maar op dat niveau als RES in regionaal verband gemene deler danwel uitwisseling kunnen vinden.</p> <p>█ 80 kernen, dilemma is rapport mogelijkheden transitie warmte maar voor bepaalde kleine kernen wordt gesteld toch met gas want geen alternatieven. Maar je weet niet op als politiek instrument wordt gebruikt. Als rijksoverheid dan andere lijn inzet lastig meer vast te houden.</p>
6	<p>Inventariseren bespreekpunten volgende klankbordgroep (20.15 – 20.25 uur)</p> <p>De volgende klankbordgroep is op 25 september.</p> <p>█ herhaalt oproep om 3 vaste voorzitters te komen die rouleren. █ wil meehelpen met agenda voorbereiding. █ biedt zich aan vanaf januari 2024. █ biedt zich ook aan. █ zal 25 september voorzitten.</p> <p>Maken van beleidsstukken voor dit soort zaken om sturing te geven aan lokaal eigendom en thema's. Ander thema dat aan de orde zou moeten komen is warmte.</p>
7	<p>Afsluiting en vervolgspraken (20.50 – 21.00 uur)</p>